

*— De sier du er et distré rotehue?
— Det kan nok se slik ut...
Og det har jo sine fordeler.*

Uforbea

Sier hun fremoverlent over sitt blankryddede skrivebord ved Diakonhjemmets Høgskolesenter.

Sykepleielærer Helga Johannessen smiler kvikt, tenker – og forklarer:

– En psykiatrisk pasient ble ordentlig sinna på meg en gang, og sa: «Du leker jo bare forvirret, mens du egentlig kartlegger hele situasjonen!» Kanskje er det slik det er? Jeg er temmelig sammensatt. Egentlig liker jeg jo ikke rot!

Joda. Skrivebordet gir lektoren et vanntett alibi der. Og flere tiltalepunkter enn bodøværingens lykkelig kaotiske fremtreden kan synes plent umulig å oppspore i kollegiet. Langt enklere er det å framlokke formildende omstendigheter om kvinnen som står midt oppe i formingen av framtidens sykepleiere: For rotheuet er entusiastisk. Glad i sitt fag, glad i studentene. Real og ubyråkratisk. Pedagogisk sterk, og et ordentlig arbeidsjern. Hun underviser ved tredjeårsenheten, og følger sykepleierne på veien inn i yrkeslivets hverdager.

– Mitt livsprosjekt er å føye teori sammen med praksis: Dine handlinger må bygges på et solid fundament, noe du selv har forstått og gjort til ditt eget. Våre studenter må fylle sykepleierrollen med seg selv – og jeg skal da lokke fram det de har i seg. Jeg vil la dem se hva de faktisk kan og hva de ikke kan.

Sykepleie i forhold til pasientene i psykisk helsevern er Helga Johannessens område. Og hun vet hva dét dreier seg om: Hun har like lang fartstid som sykepleier som hun har som lærer, og arbeider definitivt på innsida av faget. I vår gikk hun løs på et prosjekt hvor hun fulgte 11 studenter intenst i deres praksisperioder.

– Vi hadde flere timer lange møter hver uke, og min rolle som lærer er i denne fasen mer samarbeidspartner enn læremester. Det blir lett en opprømsing av fakta, data og tørre tall når studentene skal oppsummere møtene med pasientene. Men når jeg avbryter og spør: «Ble du redd da du banket på døra hans?», da får

vi opp en helt annen problematikk. Da nærmer vi oss innsida av de faglige utfordringene, da snakker vi om sykepleierens egen bevissthet.

Helga Johannessen kom til Diakonhjemmet i 1988. Hun kom fra en statlig sykepleierskole, uten noen diakonal bakgrunn. Det å arbeide ved en utdanningsinstitusjon som åpner dagen med andakt og bønn var fremmed.

– Ja, det var fremmed, men jeg fant mye ro og hvile i det – det er et tilbud til refleksjon og ettertanke, i motsetning til det rene effektivitetsjaget. Og jeg har aldri vært så glad i en arbeidsplass noen gang som jeg er nå.

– Hva kommer det av?

– Takhøyden her er mye høyere enn i de statlige skolen jeg kjenner; vi kan være ærlige og åpne, synliggjøre hvem vi er – og dessuten: Den enkeltes faglige dyktighet

applauderes.

– Hva visste du om Diakonhjemmet dengang du søkte jobben?

– Jeg ble spurt om å jobbe her, og trodde det var et krav å ha et såkalt aktivt kristenliv. Så jeg tenkte: «Hvordan kan jeg jobbe der?». Men på den annen side: Se på sykepleiernes etiske kodeks og den kristne etikken: Jeg ser knapt forskjell. Verdiane er de samme.

– Men er det da noen forskjell på sykepleierne herfra og alle de andre?

Lektoren legger et klart ja tilrette på tungen, men stopper opp et øyeblikk.

– Vi ønsker at det skal være det.

– Hvorfor ble nettopp du sykepleier?

– Jeg hadde ikke engang drømt om å bli det! Jeg begynte som legesekretær i Bodø og på Ullevål, men det ble ingen utfordring lenger. Samtidig så jeg at sykepleierne hadde et fellesskap jeg ikke hadde. Dermed søkte jeg, og det skjedde noe i meg idet jeg begynte å studere: Det var nærmest en slags omvendelse.

– Hva funt du?

– Det var respekten for mennesket som tente meg. Etikken dengang var mest estetikk, men den var der for å vise respekt for pasienten. I det øvrige var jo utdanningen svært så håndverksmessig oppskriftspreget, med regler og rutiner. I dag er sykepleie blitt en vitenskap. Men det var synd etikken forsvant i studentopprøret i 68...

– Hvor hadde du vært nå om du ikke hadde blitt sykepleier?

– Jeg hadde vært språkforsker! Men jeg er glad jeg er sykepleier, og jeg er stolt over å være sykepleielærer. Det er et undervurdert yrke.

Med to barn som er ute av redet og en mann som er mye på reisefot kan sykepleieentusiastene bruke tid på arbeidet sitt. Hun har sjelden ni-til-fire-dager.

– Jeg arbeider mye, ganske enkelt fordi jeg liker det!

– Men hva kobler du av med?

– Hmm... jeg er glad i musikk, klassisk musikk. Som jentunge gikk jeg alene på konsert når det kom syngedamer til Bodø, da satt jeg på første rad! Og så liker jeg å lese, men jeg skal si deg en ting: Mine beste venninner er også sykepleielærere, og vi kan dra på hytteturer hvor vi sitter i to døgn og bare snakker og snakker!

– Ikke om...?

– Jo! Bare om sykepleie! Hele tiden!

Helga Johannessen ler godt av sin egen håpløse lidenskapelighet for faget. Man tenker uvegerlig på hennes tålmodige mann, økonomen, som selv hevder å ha fått ørene så fulle av sykepleie at han når som helst kan gå opp til eksamen.

Men vent! En innrømmelse er på vei over skrivebordet:

– Jada, det er klart jeg kan bli trøtt og lei, jeg også...

– Det er klart.

– Men ikke av dette!

tekst og foto: Geir Anders Rybakken Ørslien

erlig
entusiast

Det var nærmest en slags omvendelse, sier Helga Johannessen om sitt første møte med sykepleien. 25 år er det siden hun ble uteksaminert, og nå står hun midt oppe i formingen av framtidens sykepleiere som lektor i sykepleie ved Diakonhjemmets Høgskolesenter.